

OSLO KOMMUNE BYMILJØETATEN ADMINISTRASJON
Postboks 636 Løren
0507 Oslo

Saksbehandler:
Kjersti Aastorp Hirth

Inspeksjonsrapport: Oslo kommune Bymiljøetaten – plastholdig løst fyllmateriale på idrettsbaner

Kontrollnummer: 2022.355.I.SFOV

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:
Martin Løvik

Fra Statsforvalteren i Oslo og Viken:
Kjersti Aastorp Hirth

Andre deltagere fra virksomheten:
Simen Røgeberg
Ola Kjos
Leif Jørgen Bjerk (deltok dag 2)

Andre deltagere fra Statsforvalteren i Oslo og Viken:
Jessica Emily Roos

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra et 2-dagers tilsyn av kunstgressbaner med gummigranulat som fyllmateriale og som eies av Oslo kommune Bymiljøetaten. Tilsynet besto av befaringer på 6 anlegg den 9. juni 2022 og en dokumentgjennomgang den 10. juni 2022. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Statsforvalteren i Oslo og Viken avdekket 4 avvik og ga 1 anmerkning under inspeksjonen.

Statsforvalteren ser alvorlig på avvik 1 for tre av anleggene, fordi gummigranulat var mellomlagret ved/over overvannskummer som ikke hadde tiltak som skal hindre at granulatet spres videre med overvannet.

Avvik:

1. Oslo kommune Bymiljøetaten mangler tiltak på flere kunstgressbaner som skal hindre spredning av gummigranulat utenfor banene
2. Oslo kommune Bymiljøetaten sin informasjon til brukere av kunstgressbanene om spredning av gummigranulat er mangelfull

3. Oslo kommune Bymiljøetaten har mangelfulle rutiner for oppfølging av klubben/ idrettslagene og vinterdrift på kunstgressbaner
4. Oslo kommune Bymiljøetaten mangler en skriftlig risikovurdering for bruk av plastholdig fyllmateriale på kunstgressbaner med hensyn til ytre miljø

Anmerkninger:

Bymiljøetaten kan forbedre opplæringen i regelverket når det gjelder drift av idrettsbaner med plastholdig løst fyllmateriale

Befaring av kunstgressbaner (med gummigranulat) i dette tilsynet:

Idrettspark	Etablert	Klubb som benytter bane		Granulattiltak
Valle Hovin kunstgress	2013/2014	Vålerenga fotball	To 11-ere	Nei
Myrerfeltet kunstgress	2013	Kjelsås IL	En 11-er	Nei
Røa idrettspark	2013 Rehabiliterert i 2019/2020	Røa IL	To 11-ere en 7'er	Nei Ja
Ullern idrettsanlegg	Under rehabilitering - 2 baner	Ullern IF	To 11-ere, en 7-er	Nei
Ekeberg idrettspark	2014	Bækkelagets Sportsklub	En 11-er	Nei
Abildsø idrettspark	Rehabiliterert i 2018	Abildsø IL	En 11-er	Ja

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

29. juni 2022

Kjersti Aastorp Hirth

Kari Skogen

dato

kontrollør

seksjonssjef

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Kopi av rapporten sendes til:

- Oslo kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: OSLO KOMMUNE BYMILJØETATEN ADMINISTRASJON	
Organisasjonsnr.: 996922804	Eies av: 996922766
Bransjenr. (NACE-kode): 84.130 - Offentlig administrasjon tilknyttet næringsvirksomhet og arbeidsmarked	

Kontrollert enhet

Navn: Valle Hovin kunstgress Abildsø kunstgressbane Ekeberg kunstgressbane Myrerfeltet kunstgress Røa idrettspark Ullern idrettsanlegg	Anleggsnr.: 0301.1932.01 0301.1937.01 0301.1936.01 0301.1933.01 0301.1934.01 0301.1935.01
Kommune: Oslo	Fylke: Oslo
Anleggsaktivitet: Annen aktivitet	
Tillatelse gitt:	Sist endret:

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen inngår i Statsforvalterens landsomfattende tilsynsaksjonsaksjon for plastholdig løst fyllmateriale på idrettsbaner.

Målet med aksjonen er å sikre at de ansvarlige for idrettsbaner som bruker plastholdig innfyll har nødvendig kjennskap til regelverket, og følger kravene. Kravene i forurensningsforskriften § 23A er rettet mot den «ansvarlige», som videre i § 23A-3 blir definert som *både* den som eier *og* den som er ansvarlig for drift og vedlikehold av idrettsbanene.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Utforming av anleggene
- Driftsrutiner
- Avfallshåndtering
- Internkontroll

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Oslo kommune Bymiljøetaten plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Statsforvalteren skal kunne avslutte saken, må Oslo kommune Bymiljøetaten innen **1. november 2022** sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan ulovlig forhold er fulgt opp.

Vi ser alvorlig på **avvik 1** som ble avdekket i denne inspeksjonen fordi det på 3 av anleggene var mellomlagret store mengder gummigranulat ved/over overvannskummer, som ikke hadde fysiske tiltak som skal hindre at granulatet spres videre med overvannet. Oslo kommune Bymiljøetaten må sende inn en egen skriftlig redegjørelse for Ekeberg kunstgressbane, Ullern idrettsanlegg og Røa kunstgressbane som viser at gummigranulatet er fjernet ved disse kummene og at kummene tømt for gummigranulat. Fristen er satt til **15. august** for å dokumentere dette.

Gjennomføringen av disse tiltakene kan bli fulgt opp ved ny kontroll.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (sfovpost@statsforvalteren.no) til Statsforvalteren i Oslo og Viken v/Kjersti Aastorp Hirth.

4. Varsel om tvangsmulkt for oppfølging av alvorlig avvik

Statsforvalteren varsler herved at vi vil fatte vedtak om tvangsmulkt (*jf. forurensningsloven § 73*) dersom vi ikke har mottatt en skriftlig bekreftelse på at **avvik 1** er rettet for Ekeberg kunstgressbane, Ullern idrettsanlegg og Røa kunstgressbane innen 15. august 2022. Tvangsmulkten vil påløpe dersom vi ikke har mottatt en bekreftelse på at avvik er rettet innen 2 uker etter at vedtaket om tvangsmulkt ble fattet.

En eventuell tvangsmulkt vil være et engangsbeløp på kr 50 000,-.

Dere har anledning til å kommentere dette varselet. Eventuelle kommentarer må sendes til Statsforvalteren i Oslo og Viken innen to uker etter at denne rapporten er mottatt.

5. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 24. mai 2022. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Statsforvalteren i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Oslo kommune Bymiljøetaten bli ilagt et gebyr på kr 52 500,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften § 39-8. Dette tilsvarer gebyrsats 5 for flerdagstilsyn. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser for øvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. §§ 28 og 29 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Oslo og Viken. Statsforvalteren vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

6. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Statsforvalteren i Oslo og Viken (jf. offentleglova).

7. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Oslo kommune Bymiljøetaten mangler tiltak på flere kunstgressbaner som skal hindre spredning av gummigranulat utenfor banene

Avvik fra:

- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften § 23A-4 «Krav til idrettsbaner» punkt b og c
- Forurensningsloven § 7 «plikt til å unngå forurensning»

Kommentarer:

Utendørs idrettsbaner der plastholdig løst fyllmateriale brukes skal ha løsninger for håndtering av drensvann og overvann som sikrer oppsamling av løst plastholdig fyllmateriale slik at det ikke spres utenfor banen. I tillegg skal banene ha tiltak som hindrer at plastholdig løst fyllmateriale spres utenfor banen via brukere av banen eller via anleggsmaskiner og annet utstyr som brukes ved vedlikehold og snørydding av banen.

For 4 av de 6 anleggene som vi inspiserte under befaringen var det ingen løsninger for håndtering av overvann rundt kunstgressmattene, da det ikke var montert granulatfiltre el. i overvannskummene rundt banene. Det manglet også granulat-fangere for brukerne av banene på de samme kunstgressbanene. Effekten av dette kunne ses tydelig på befaringen da det var gummigranulat utenfor selve kunstgressbanene ved flere anlegg.

Røa idrettspark har en rehabilitert 7'er bane som har granulat tiltak både i forhold til overvann og brukere av banen.

På Ekeberg kunstgressbane, Ullern idrettsanlegg og Røa idrettspark (ved 11'er banen) var det mellomlagret forholdsvis store hauger med gummigranulat på/ved overvannskummer rundt kunstgressbanen. Den ene kummen på Ekeberg var også full av gummigranulat.

Overvannskum og gummigranulat, Ekeberg kunstgressbane. Foto: Statsforvalteren i Oslo og Viken.

Overvannskum og gummigranulat, Røa idrettspark. Foto: Statsforvalteren i Oslo og Viken.

Statsforvalteren i Oslo og Viken ser på mellomlagring av gummigranulat på disse 3 banene som et alvorlig avvik, fordi gummigranulat var mellomlagret ved/over overvannskummer som ikke hadde tiltak som skal hindre at granulatet spres videre med overvannet til nærmeste resipient.

Avvik 2

Oslo kommune Bymiljøetaten sin informasjon til brukere av kunstgressbanene om spredning av gummigranulat er mangelfull

Avvik fra:

Forurensningsforskriften § 23A-5 «Informasjonsplikt»

Kommentarer:

Den ansvarlige for idrettsbaner der plastholdig løst fyllmateriale brukes, skal sørge for å informere brukerne av idrettsbanen om spredning av plastholdig løst fyllmateriale og tiltak for å redusere risikoen for slik spredning.

Befaringen av kunstgressbanene viste at det manglet informasjonsskilt til brukerne på alle banene som vi inspiserte når det gjaldt spredning av gummigranulat. Det ble også oppgitt på tilsynet at kommunen ikke hadde gitt noe informasjon om dette til klubbene som benytter baner med gummigranulat.

Avvik 3

Oslo kommune Bymiljøetaten har mangelfulle rutiner for oppfølging av klubben/ idrettslagene og vinterdrift på kunstgressbaner

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse- miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 annet ledd, punkt 1 «Oversikt» og 7 «Rutiner»

Kommentarer:

Virksomheter plikter igjennom interkontrollforskriften å iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av lov. Virksomheten skal sørge for at de lover og forskrifter som gjelder for virksomheten er tilgjengelig, og ha oversikt over krav som er av særlig viktighet for virksomheten.

Oslo kommune Bymiljøetaten drifter sine egne kunstgressbaner om sommeren etter en felles driftsrutine som beskriver en 4 ukers syklus (harving – børsting- harving - overflaterens). Dette loggføres i eget system.

Oslo kommune Bymiljøetaten har avtaler om vinterdrift med idrettslagene/klubbene for kunstgressbanene. Rutinen for vinterdrift av kunstgressbaner med gummigranulat ble fremvist på tilsynet, og rutinen sier at alt løst gummigranulat skal ombrukes og være tilbakeført på kunstgressbanen innen 1. mai hvert år. Dersom dette ikke er gjort blir banen fulgt opp på nytt med befaring av Bymiljøetaten 14. dager etterpå.

Befaringen av utvalgte kunstgressbaner i dette tilsynet viste derimot at flere av banene hadde gummigranulat lagret på siden av banene som ikke var tilbakeført etter vinterdrift, og 3 av banene hadde relativt store mengder liggende/mellomlagret ved overvannskummer med direkte utslipp til ytre miljø.

Ekeberg kunstgressbane. Foto: Statsforvalteren i Oslo og Viken

Røa idrettspark

Myrerfeltet kunstgressbane

Ikke tilbakeført granulat etter vinterdrift. Foto Statsforvalteren i Oslo og Viken

Ullern idrettsanlegg - lagret granulat rett ved overvannskum.

Ikke tilbakeført granulat etter vinterdrift. Foto Statsforvalteren i Oslo og Viken

Bymiljøetaten har et avvikssystem i sin interkontroll som omfatter ytre miljø og som ble fremvist under tilsynet. Avvik utfra rutine om vinterdrift er ikke avviksført i dette systemet, og det kunne ikke dokumenteres hvordan avvikene er fulgt opp i eventuelt andre system.

Avvik 4

Oslo kommune Bymiljøetaten mangler en skriftlig risikovurdering for bruk av plastholdig fyllmateriale på kunstgressbaner med hensyn til ytre miljø

Avvik fra:

Internkontrollforskriften § 5 annet ledd, punkt 6 «Risikovurdering»

Kommentarer:

Internkontrollen skal tilpasses virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse i det omfang som er nødvendig for å etterleve krav i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen. Internkontroll innebærer at virksomheten skal kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene.

Vi gjorde befaringsbesøk på 6 ulike anlegg i dette tilsynet og som var utformet ulikt når det gjelder tiltak som var utført med hensyn til å hindre/begrense utslipp av plastgranulat til ytre miljø. To av kunstgressbanene var rehabilitert med fysiske kanter for å holde gummigranulat på banen og fysiske tiltak for brukere av banen. Alle anleggene har vinterdrift og et av anleggene har også islagt bane på vinterstid. Et av anleggene er under rehabilitering og ruller med kunstgress og gummigranulat lå lagret på grusplass, uten noe fysisk oppsamling av løst fyllmateriale.

Oslo kommune Bymiljøetaten har et prosjekt med granulat tiltak som pågår i perioden 2022-2024, om etablering av tiltak som omfatter 40 baner i Oslo kommune.

Oslo kommune Bymiljøetaten kunne ikke vise til en skriftlig miljørisikovurdering for kunstgressbanene når det gjelder fare for utslipp av gummigranulat til ytre miljø. Følgende er ikke synliggjort i en skriftlig risikovurdering:

- Håndtering, ombruk og lagring av gummigranulat
- Tiltak for hindre spredning av gummigranulat fra brukere og anleggsmaskiner
- Overvåking og vedlikehold av kummer og rister
- Overvannshåndtering
- Snørydding
- Mellomlagring av gammelt kunstgress med gummigranulat ved rehabilitering

8. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Oslo kommune Bymiljøetaten kan forbedre opplæringen i regelverket når det gjelder drift av idrettsbaner med plastholdig løst fyllmateriale.

Kommentarer:

Kommunen kan forbedre opplæringen av de ansatte for å sikre at relevante medarbeidere har tilstrekkelig kunnskap om regelverket tilknyttet idrettsbaner og gummigranulat.

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

Fremlagt dokumentasjon fra Oslo kommune Bymiljøetaten som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold:

- Rutine for drift av kunstgressbaner – sommerdrift med logg/rapport
- Rutine for vinterdrift
- Prosjekt granulattiltak 2022-2024
- Avvikssystemet
- Handlingsplan for å fase ut bruk av gummigranulat på kunstgressbaner i Oslo (Byrådssak 1103/20)
- Beskrivelse av tiltak på Røa idrettspark – 11'er banen
- E-post korrespondanse med Norconsult angående substitusjonsvurdering – 26.05.2021

10. Informasjon til virksomheten

Regelverk som det ble informert om:

- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

<https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/avfall/for-naringsliv/utforme-og-drifte-kunstgressbaner/>